

Jugoslovensko pomorsko šolstvo.

Preskrba otrok in izbira poklica za njih je vedno težavnejša. Zlasti k učitelju prihajajo starši po nasvet glede bodočnosti svojih otrok. Zato podajem tukaj kratek pregled pomorskega šolstva, ki pripravlja za pomorske poklice.

Trgovska mornarica.

Za izobrazbo kapitanov in oficirjev na trgovskih ladjah imamo v naši državi tri pomorske akademije: v Bakru, Dubrovniku in Kotoru.

Pogoj za sprejem je nižji tečajni izpit (mala matura) srednjih šol. Šolanje na pomorskih akademijah traja 4 leta in je vobče brezplačno kakor na vseh državnih šolah, starši pa morajo skrbeti za stanovanje, hrano, obleko in knjige, kar stane gotovo 1000 Din mesečno.

Absolventi dobijo službe pri različnih parobrodskih družtvih na Sušaku, Splitu, Dubrovniku in Kotoru ter pri rečni plovitvi v Beogradu. V tej stroki je danes nadprodukcija. Službe dobijo le oni, ki imajo zveze in znanstva v ravnateljskih omenjenih družbah.

Strojno službo na trgovskih ladjah opravljajo absolventi obrtnih šol, tehniških srednjih šol in bivši strojniki bojnih ladij.

Ratna mornarica.

Za pripravo na službo na bojnih ladjah so tri vrste šol:

1. Pomorska vojna akademija v Gružu pri Dubrovniku za bodoče pomorske oficirje.

2. Mašinska podoficirska škola ratne mornarice v Gjenoviću (Boka Kotorska) za strojno službo na bojnih ladjah.

3. Brodarska podoficirska škola ratne mornarice v Šibeniku.

Pogoji za sprejem v šole ratne mornarice so precej komplcirani in je treba vsakokratni razpis natančno preštudirati ter prošnjo za sprejem sestaviti točno po navodilih razpisa. Število gojencev, ki se vsakokrat sprejmejo, je omejeno in se ravna po potrebah mornarice. Pro-

šolci se podvržejo strogemu zdravniškemu pregledu in sprejemnemu izpitu. Program sprejemnega izpita je v vsakokratnem razpisu naveden. Šolanje v vseh šolah je brezplačno, gojenci imajo prosto stanovanje, obleko (uniformo), hrano, knjige in učila, morajo pa se pred vstopom obvezati na doočeno dobo službe pri mornarici. Vsi, ki z dovoljnim uspehom dovršijo šolo, so s tem že sprejeti v dotično službo ratne mornarice. Kdor je sprejet v eno teh šol, se lahko smatra, da je preskrbljen.

Posebna določila za posamezne šole so sledeča:

Za sprejem v pomorsko vojno akademijo se zahteva zrelostni izpit gimnazije ali reake ali zaključni izpit (civilne) pomorske akademije, najnižja starost 17, najvišja 20 let. Kdor v akademiji pade, se izključi; kdor pa jo dovrši (traja 3 leta), postane pomorski oficir (poročnik korvete = podporočnik) in napreduje po zakonu o ustroju vojske in mornarice (najvišji dosegljiv čin v miru: vice-admiral = armijski general). Termin za prošnje je navadno 31. julij.

Za sprejem v mašinsko podoficirsko šolo je najnižja starost 16, najvišja 19 let. Poleg dovršene osnovne šole (4 razredi) se zahteva, da je prošilec bil najmanj dve leti v kakšni železarski obrti (kovač, klepar, ključavničar, tokar, sofer, električar, monter i. sl.) Prednost imajo oni, ki so razen tega obiskovali meščansko ali obrtno šolo. Absolventi služijo kot podoficirji, a lahko napredujejo za tehniške oficirje (najvišji dosegljivi čin: polkovnik).

Za brodarsko podoficirsko šolo se zahteva samo 4-razredna osnovna šola, starost 16—19 let. Absolventi služijo kot podoficirji na bojnih brodovih in v zavodih ratne mornarice, a morejo tudi postati stručni oficirji (najvišji dosegljivi čin: kapetan I. kl.). Opozarja se, da se šola ne sme smatrati kot oskrbovališče ali poboljševalnica za razne malopridne lenuhe, ki so se ponesrečili v srednji šoli. Dobro došli so brihtni in dovzetni dečki.

ki n'so imeli prilike obiskovati kako srednjo šolo.

Razpisi za sprejem v te šole se objavljajo v »Službenem Vojnem Listu«, ki

se dobi pri vsaki vojaški komandi. Letos je termin za prošnje v mašinsko podoficirsko šolo 15. oktober, za brodarsko pa 30. september. F. V.

Gibanje učiteljstva in prosvete v drugih državah.

Iz Francije.

LJ. GORUP:

MEDNARODNA ANKETA O MATERIALNEM POLOŽAJU UČITELJSTVA.

Pred par meseci je izšla v Parizu brošura »La situation materielle et morale de l' instituteur dans le monde«, ki jo je izdal in spisal Marce, Boubon, predsednik »Svetovnega združenja esperantskih učiteljev«. V tej knjigi se nahaja poleg poročil o materialnem in moralnem stanju učiteljstva v različnih državah tudi statistika o ekonomski vrednosti plač učiteljstva v 24 državah. Datirana je sicer s 1. majem 1. 1924, vendar se celotni položaj učiteljstva od tedaj ni toliko spremenil, da bi to statistiko ovrgel. (Relativno se je materialni položaj še najbolj izpremenil v Jugoslaviji, kar je razvidno iz same statistike). Tehnično je statistika seveda precej nepopolna in nam sama kot taka ne more dati jasnega utisa o položaju učiteljstva, vendar bo kot prva te vrste gotovo zanimala tovariše in zato jo tu neokrnjeno podajam:

Glej tabelo.

Opomba: Kazalo v zadnji rubriki, ki nam podaja približno razvrstitev držav po ekonomski vrednosti plač, smo dobili s tem, da smo delili plačo pri 30 letih s skupno ceno 6 živil. Torej nam kazalo predstavlja število kg vsakega teh 6 živil, ki jih lahko kupi učitelj v svoji državi s svojimi prejemki. Po mesecu maju 1. 1924. se je ekonomičen položaj v nekaterih (zeo redkih) državah izboljšal, na pr. v Jugoslaviji, kjer so cene padle za nekoliko od maja do novembra. Nasprotno pa se je v mnogih drugih državah (med njimi v Franciji in Belgiji) poslabšal vsled finančnih

Materijalni položaj učiteljstva v raznih državah.

(Glej »Iz Francije«.)

Država	Čista mes. plača		Doklade (draginske, lokalne itd.)	Svota obeh kolon v dolarjih	Družinske doklade		Cene živilom						Svota cen 6 živil v dolarjih	Poštnina pisama v inozemstvo	Kurs dolarjev	Razvrstitev držav po ekonom. vrednosti plač pri 30 letih	Kazalo
	pri 30 let.	pri 50 let.			za ženo	za otroka	1 kg moka	1 kg riža	1 kg sir, masla	1 kg mesa	1 kg sladkorja	1 kg krompir.					
Nemčija	142:50 m	202:5 m	25 m 38 m	40 56	8 mark	13 m 15 m 17 m	0:30 m	0:30 m	4:20 m	2 m	0:84 m	0:12 m	8:12 m = 1:93 d	0:30 m	1 d = 4:20 m	1. Švica	44
Anglija	17 fat	28	ni	98 155	ni	6 let 14 let 21 let	5:5 p	7 p	3 s 8 p	4 s	11 p	5 p	10:5 s = 2:16	2:5 p	1 s = 4 s 7:5 p	2. Anglija	55
Belgija	575 fr.	700 fr.	83:33 fr	35:2 42	41:66 fr	30 fr	1:55 fr	2:30 fr	17 fr.	17 fr.	3:50 fr	0:80 fr	42:95 fr = 2:02	0:75 fr	1 s = 18:67 fr	3. Ujed. drž.	42:5
Bolgarija	1515 lev	1920 lev	225 levov	10:8 137	50 levov	50 levov	5 l	28 lev	60 l	25 l	35 l	4 l	157 l = 1:01	6 lev	1 s = 140 lev	4. Holandija	38
Estonska	6800 m	11700 m	550 m 1000 m	18:4 31:7	ni	800 mark	50 m	50 m	250 m	125 m	62 m	7 m	337 m = 1:24	15 m	1 s = 400 m	5. Švedija	33
Španija	291 pes	583 p	ni	38:88 77:7	ni	ni	0:75 p	0:85 p	7 p	4:25 p	1:80 p	0:45 p	15:1 p = 2:01	0:40 p	1 s = 7:50 p	6. Kitajska	32:5
Finska	1700 m	2400 m	220 m 600 m	48 75	ni	233 m 100 m	5:75 m	5:50 m	30 m	13 m	11:00 m	1:50 m	67:25 m = 1:67	2 m	1 s = 39:85 m	7. Finska	28
Francija	550 fr	750 fr	60 fr 90 fr	33 44	ni	27:50 fr	1:80 fr	3:30 fr	13 fr	14 fr	4:20 fr	0:70 fr	37 fr = 2 d	0:75 fr	1 s = 18:50 fr	8. Nemčija	20
Holandija	225 fl.	290 fl.	ni	84:3 108:6	ni	2:5% od plače	0:28 fl	0:50 fl	2:50 fl	1:30 fl	0:68 fl	0:16 fl	5:92 fl = 2:02	0:20 fl	1 s = 2:97 fl	9. Španija	19
Italija	480 lir	610 lir	119:35 lir	23:9 31:7	54:45 lir	29:15 lir	2 liri	3 liri	22 liri	12 liri	6 liri	0:70 liri	45:70 liri = 1:99	1 liri	1 s = 22:95 liri	10. Mandžurija	17:4
Letonija	80 fr	250 fr	ni	15:3 48	ni	20% od plače	—	—	—	—	—	—	8 fr = 1:50	0:20 fr	1 s = 5:21 fr	11. Francija	16:5
Litavska	215 lid	306 lid	ni	21:6 30:6	ni	10 lid	1:80 l	2:75 l	5:50 l	2 l	2:30 l	0:40 l	14:55 l = 1:45	0:60 l	1 s = 10 lid	12. Luksemburg	16:4
Luksemburg	550 fr	750 fr	60 fr 90 fr	33 44	ni	1:70 fr	2:50 fr	15 fr	11 fr	3:50 fr	0:80 fr	0:75 fr	34:50 fr = 1:85	0:75 fr	1 s = 18:67 fr	13. Rumunija	19:1
Portugalska	590 é	600 é	ni	17:2 18:5	ni	ni	3 é	2:40 é	20 é	8 é	6 é	2 é	41:40 é = 1:28	1 é	1 s = 32:05 é	14. Čehoslov.	10:7
Rumunija	3100 l	4200 l	600 l 900 l	18:1 25	ni	ni	11 l	32 l	120 l	40 l	32 l	6 l	243 l = 1:18	6 l	1 s = 204 l	15. Jugoslavija	15:6
Rusija	32 rub	32 rub	ni	16:4	ni	ni	24 kop	45 kop	135 k	100 k	83 k	20 k	4:07 r = 2:01	20 kop	1 s = 1:95 r	16. Belgija	15:5
Švedija	300 kr	250 kr	60:30 kr 84:30 kr	70:7 88:8	ni	5 kron	0:42 k	0:65 k	3:20 k	2:50 k	1:05 k	0:17 k	7:99 kr = 2:12	0:30 kr	1 s = 37:65 kr	17. Litavska	14:9
Švica	533 fr	600 fr	ni	59:02 93:45	ni	ni	0:70 fr	1 fr	3 fr	4 fr	1 fr	0:24 fr	9:94 fr = 1:54	0:40 fr	1 s = 6:42 fr	18. Estonska	13:7
Čehoslov. a	584 kr	1167 kr	388 kr 649 kr	28:3 32:8	30 let 50 let	152 K 415 K	2:85 k	4:50 k	30 k	18 k	5:20 k	1:30 k	61:85 k = 1:80	2:50 k	1 s = 34:35 k	19. Japonska	13:3
Jugoslavija	855 Din	1570 Din	900 D 1100 D	20:8 31:7	150 Din	150 Din	7 Din	12 Din	40 Din	25 Din	24 Din	4 Din	112 Din = 1:33	3 Din	1 s = 84 Din	20. Portugalska	13:4
Ujed. dr. Am.	100 d	200 d	ni	100 200	ni	ni	14 cent	15 cent	1 dolar	55 cent	28 cent	13 cent	2:35 dol = 1:18	5 cent	1 dolar	21. Italija	12:1
Kitajska	100 jen	100 jen	25 jen	51	ni	ni	—	—	—	—	—	—	3:45 j = 1:57	0:10 j	1 s = 2:2 jen	22. Letonija	10
Japonska	65 jen	85 jen	10 jen	31 40	ni	ni	22 sen	27 sen	2 jen	1:50 j	53 sen	8 sen	5:05 j = 2:30	20 sen	1 s = 2:04 jen	23. Bolgarija	9:8
Mandžurija	80 jen	80 jen	ni	34:8	ni	ni	0:25 j	0:30 j	2 jen	1:50 j	0:50 j	0:02 j	4:57 j = 2 d	0:10 j	1 s = 2:02 jen	24. Rusija	8

petja pa izkušeni Gerbič. Komaj je spoznal prve nauke glasbene harmonije, je že začel pisati drobne klavirske kompozicije in nekaj zborov, ki pa jih je — žal — uničil menda iz sramežljivosti. V gimnaziji je pridno obiskoval petje pri Försterju; ko je obiskoval ljubljansko učiteljsko, se je vestno udeleževal zborovskega petja pod Hubadom in dr. Čerinom v »Glasbeni Matici«. Na učiteljsku mu je bil v zadnjem letniku učitelj za harmonijo, orgle in petje dr. Čerin, za gosli pa koncertni mojster Gerstner.

Prvo učiteljsko službo je dobil E. Adamič v Toplicah pri Zagorju ob Savi, odkoder je prišel za učitelja v Kamnik in nato v Trst, kjer je služboval do izbruha svetovne vojne. V Trstu se je vpisal na tržaški konservatorij, kjer sta ga učila profesor Zampieri in ravnatelj Gialdini v harmoniji, kontrapunktu in kompoziciji.

Na vseh službenih krajih se je krepko in uspešno udeleževal v raznih pev-

skih in glasbenih društvih, ki jih je pridno zalagal vedno z novimi kompozicijami.

Vojna vihra ga je iz Trsta zagnala v Galicijo, kjer je bila v Přemislu vsa posadka zajeta in odgnana v rusko ujetništvo. Adamič je prišel v Taškent. Tam ga je glasba rešila pogina. Boljševiki so ga imenovali za učitelja glasbe na ruskem, tatarskem in kirgizkem učiteljsku, nato pa je prevzel pouk teorije in harmonije na konservatoriju, kjer je postal proti koncu ujetništva sam ravnatelj. Bil je obnem pevovodja tamošnjega državnega pevskega zbora, sointendant opere, vodja komisije za nabiranje orientalskega glasbenega narodnega blaga itd. Po nalogu tatarskega prosvetnega oddelka je napisal tatarsko suito za orkester, ki jo je prinesel domov z nekaterimi ruskimi skladbami vred, kolikor jih je pač utegnil napisati.

Po vrnitvi v domovino je napravil pred državno komisijo na ljubljanskem konservatoriju glasbeni državni izpit z odličnim uspehom, sedaj pa je stalni

glasbeni učitelj na državnem moškem učiteljsku v Ljubljani, kjer uspešno poučuje glasbo in petje. Lani in letos je priredil s svojim pevskim zborom učiteljsčnikov in učiteljsčnic pevske turnee po severovzhodni Sloveniji, Bosni, Hercegovini, Dalmaciji in hrvatskem Primorju, ki so vse kar najlepše uspele.

Emil Adamič je najizrazitejši, najplodovitejši in najbolj vsestranski slovenski skladatelj novejša dobe. V »Novih Akordih« je izšlo okrog 100 njegovih skladb: moških, mešanih in ženskih zborov, samospjevov in klavirskih skladb. »Glasbena Matica« je izdala njegove »Tri klavirske skladbe«, »Šest dvoglasnih zborov s klavirjem«, več mešanih in moških zborov; Jugoslovanska knjigarna je založila »Nočne pesmi« (samospjevi za bas in klavir); v Zadržni tiskarni je izšlo »10 moških in mešanih zborov na narodna besedila«, 16 jugoslovanskih narodnih pesmi (2 zvezka); Učiteljska tiskarna je založila in izdala »Mladinske pesmi s klavirjem«, »Ljubljanski Zvon«

je izdal »Pet veselih pesmi« (za moški zbor) in »Pet ženskih dvospjevov s klavirjem«. Večje število zborov prinašata glasbena lista »Zbori« in »Pevec«, mnogo novih krajših in daljših moških in mešanih zborov, ki so še v rokopisu, izdala »Glasbena Matica« in »Ljubljanski Zvon«. Nbroj njegovih mičnih enoglasnih, dvoglasnih in troglasnih pesmi je natisnjenih po raznih šolskih pesmaricah. Izmed Adamičevih orkestralnih del poznamo »Tatarsko suito«, »Iz moje mladosti« (suitsa), in »Scherzo«; še neizvajane so »Otroška suitsa«, »Dramatična ouvertura« in »Tema z varijacijami«. V konceptu ima »Sejem v Zagrebu« za soli, zbor in orkester, v načrtu pa par večjih orkestralnih del in eno opero.

Za vsa dosedanja tako mnogostranska glasbena dela smo mu Slovenci iskreno hvaležni. Z njimi si je naš mojster Adamič pridobil najodličnejše mesto med slovenskimi skladatelji. Njegov sloves gre daleč preko mej naše mlade države.

Naročajte Dr. Rusovo knjigo »Prva pomoč«.

nem delu šolskega sveta pa najmanj trikrat na leto

Čas zimskih in pomladnih počitnic (Božič in Velika noč v našem smislu) določa NKP.

(Dalje prihodnjič.)

Iz Čehoslovaške.

—**Či Češko učiteljstvo se bori za ustanavljanje socialnih dobrin za deco** in zahteva, da se naj ustanavlja za deco kopališča, igrališča in vzgajališča, kjer bi imel naraščaj priliko, da se okrepi telesno in нравno. Propagirati je v prvi vrsti boj proti alkoholizmu, kajenju, prostituciji. Vrše naj se diskusije med učiteljskimi in častniškimi organizacijami — s samimi birokratskimi naredbami pa naj se preneha!

—**Či »Česky Učitel«** dokazuje v zadnji številki ogromno škodo, katero povzročata razcepljenost člani učiteljstva. Vabí ga v enotno — vseučiteljsko — organizacijo »Zemský ústřední spolek jednot učiteljských«.

—**Či Med čehoslovaškim učitelstvom se propagira zahteva**, da se zamenjajo učiteljske moči s polnimi službenimi leti z mladimi brez službe, katerih je v republiki približno 3500. Izvršiti je to s socialnega in pedagoškega stališča g. e. d. mladim — prostovoljno ali na podlagi zakona

—**Či Iz katoliške cerkve** je izstopilo v Čehoslovaški republiki že 50% češkega učiteljstva javno radi nastopa papeškega nuncijskega Marmaggijskega, ki je demonstrativno odšel iz republike vsled udeležbe prezidentove in vlade na proslavah Husovih.

—**Či Češko učiteljstvo se bori z vsemi silami za krepko organizacijo** in po tej za podražavljenje. — Živo se tudi zanima za Masaryka. Že imenovaní »Učitel« prinaša o njem članek »Masarykov vpliv na češkega učitelja in češko šolo« in priporoča znamenito njegovo delo »Světova revoluce za valky a ve valce 1914—1918« ter prinaša iz te knjige tudi za nas aktua en odstavek »Demokracija zahteva novega človeka«, v katerem dobimo tudi Masarykovo misel o potrebi visokošolske izobrazbe osnovnošolskega učiteljstva in o kardinalnih napakah osnovne šole: neenotnost, polovčarstvo, duhovna anarhija moderne dobe. Filozof se dotika tudi problema mladinskih samomorov in pravi konečno, da se bje boj med državo in cerkvijo, med filozofijo in teologijo na naši deci.

Iz Nemčije.

—**n Moderna učila v Nemčiji.** Kosmos — gradbene skatije. Vsi smo edini v tem da je pouk brez nazorí, a mrtev. Škoda za čas, ki ga porabljamo n. pr. za fiziko in kemijo, ali mehaniko in optiko, če nimamo priprav, da dokazujemo razne zakone potom poizkusov. Jaz poučujem navadno vedno v 6. razredu, poleg tega pa tudi fiziko in kemijo v tov. nad. šoli. Ker brez nazorí ne morem poučevati, je jasno, da sem bil vedno v največji zadregi za razne pripomočke. Prosiščil in kupoval sem učila, sestavljal jih in s časom sem nabral lepo število pripomočkov, tako, da sem na svojo tozadevno lastnino lahko ponosen. Vendar sem še vedno pogrešal učil. Nenadoma sem odkril v družbi »Kosmos« novo delovanje. Pričela je izdelovati učila za fiziko optiko, mehaniko in astronomijo. Naročil sem skatijo s predmeti za električne poizkuse, 365 poizkusov. Prejel sem skatijo, 36 reči je bilo v nji. Vse je bilo primitivno. Pričel sem z poizkusi: Vzbujanje elektrike, električni tok, učinki toka, elektromagnet, uporaba elektromagnetov, brzozaj, moč toka, upor, napetost, električna razsvetljava, poizkusi s svetlobnim tokom, termotok, magnetna elektrika, telefon, elektromotor, elektroliza, akumulatorji, brezžična telegrafija itd. Kdor izdelal po navodilih knjige te poizkuse ta ima potem pojem o elektriki. Vse je tako priprosto in enostavno, da vidi človek vse učinke v najbolj osnovnih principih. Ne morem prehlaviti teh učil in želim le, naj jih vsak učitelj, vsak izobraženec naroči. Takih mojsterskih del kot so ta učila, nimamo. Cena 28 Mk, za člane 24 Mk.

Naročil sem tudi učila za optiko, Cena ista, 280 poizkusov. Kakšni? Razširjanje svetlobe lom svetlobe, lom v lečah, optični instrumenti, projekcijski aparat, mikroskop daljnogled svetloba in barve, stereoskop, razširjenje luči, ka-

leidoskop, fot. aparat, polarizacija, interferenca itd. Predelaj primitivne poizkuse in tedaj boš lahko rekel, da imaš pojem o optiki.

Naročil sem tudi mehaniko in astronomijo, Cena 40 Mk, 42 Mk, kar pa prejemem šele oktobra oziroma novembra, ker učila sedaj še niso izdana.

Mehanika: 675 poizkusov. To priporočam vsaki šoli, Poizkusi: Pojem o sili, miru in premikanju, merjenje premikanja, model ure z nihalom, sredobežnost, krogel. ležišča, kapilarnost, vzvod, škripec, klin, decim. tehtnica, turbine, vodovod, konjska sila, spec. teža, pritisk zraka, barometer, sesalka, sirena, glas, vilice, kaorija, destilacija, parni stroj, bencinski motor, izhlapevanje, zračna vlažnost itd., itd.

Noben učitelj ne bo mogel pogrešati teh učil, ki jih bo z lahkoto sestavil in prednašal v razredu. Če kdo želi še več pojsnil, sem drage volje na razpolago. Nobena šola naj ne preide mojega opozorila, če hoče oživiti pouk, za katerega dosedaj nismo imeli primernih učil in zato tudi ne pravega veselja do raznih predmetov. Mučili smo deco z »biflanjem«, utrujali smo uboge malčke z mrtvo učno snovjo, od katere niso imeli drugega, kot nepravne pojme o raznih pojavih narave. — 1 Mk = 13.35 Din.

Leo P.

Trgovsko-obrtno in kmetijsko šolstvo.

—**Iz vinarke in sadjarske šole v Mariboru.** Ta sedaj 53 let stari zavod se je nedavno pretvoril v srednjo vinarško in sadjarsko šolo; poleg e-te je še tudi enoletna vinarška in sadjarska šola z internatom. Za obe šoli se je prijaviło dovoljno številno zanimancev za vstop. Rok za vlaganje prošenj pri srednji šoli je že potekel, pri enoletni šoli pa poteče 1. oktobra t. l. Začetek šolskega leta za drugoletnike bivše dvoletne vinarške in sadjarske šole je bil 15. septembra; v srednji vinarški in sadjarski šoli prične novo šolsko leto 1. oktobra, v enoletni pa 15. oktobra namesto začetkom novembra, kakor je bilo prvotno razglašeno. Vsak zanimanec (prosišlec) bo o tem še posebej obveščen. Gospod minister kmetijstva je določil mesečno oskrbnino na 400 Din (do sedaj 75 Din) za vse privatne gojence v internatu, to so namreč tisti učenci novinci enoletne šole, ki morajo plačevati vso oskrbnino, odnosno je ne morejo biti oproščeni in še niso bili v kmetijski šoli. Novinci siromašnih staršev, kateri dobe prosta mesta v zavodu kot državni gojenci (štipendisti) bodo tudi posebej obveščeni o tem. Vodstvo reorganiziranih kmetijskih šol se je zopet poverilo direktorju Andreju Žmavcu, dosedanjemu ravnatelju dvoletne vinarške in sadjarske šole v Mariboru. Profesor Josip Priol odpotuje te dni na Holandsko v svrhu študija ameriškega načina sortiranja in vkladanja sadja i. dr.

Neodrešeno ozemlje in obmejno šolstvo.

—**10. oktober — »Koroški dan«.** Ko smo po nesrečnem plebiscitu zapustili Koroško, smo sveto obljubili svojim bratom onstran Karavank, da ne smatramo koroško vprašanje končno veljavno rešeno, ampak da hočemo z vsemi silami delovati za edino naravno rešitev, ki je končna združitev vseh Slovencev z Jugoslavijo. Ob petletnici plebiscita kliče Jugoslovenska Matica vsem Slovincem to obljubo v spomin in jih pozivlja, da pokažejo dejansko koroškim bratom, da niso pozabili na nje in z dostojnimi prireditvami manifestirajo za osvoboditev slovenske Koroške. **Učiteljstvo naj opozori tudi šolsko mladino na ta dan in naj ji pojasni pomen in važnost naših obrambnih društev!** Priredite na šolskih odrih igre, ki spominjajo na naše neodrešene brate.

Učiteljski pravnik.

—**Štete službenih let in izplačilo plače učiteljem beguncem za čas odpusta do nove namestitve.** V tem pog. edu hoče Pov. UJU Ljubljana podvzeti nove korake na odbor za molbe in žalbe narodne skupščine. Napraviti je treba skupno vlogo, ki jo bo izdelalo poverjeništvu, a podpisati jo bodo morali prizadeti sami. Bliznjí tov. bi prišli podpisati osebnó, drugim bi se vloga poslala v podpis

na njihove stroške. Prizadeti naj takoj sporoče poverjeništvu sledeče podatke: 1. Ime, 2. priimek, 3. kraj sedanjega službovanja, 4. kraj, datum odpusta in prevod dekreta s katerim so bili odpuščeni, 5. datum in prepis dekreta s katerim so bili tu nameščeni, 6. od kedaj do kedaj jim službena doba ni bila všteta, 7. od kedaj do kedaj niso prejeli p.a.č. Za resničnost podatkov je vsakdo sam osebno odgovoren, ker bo poverjeništvu dalo resničnost podatkov potrditi tudi pri prosvetni upravi.

—**Š Kako se izpolni uverenje o službeni dobi** je natančno povedano v Roč. katalogu na strani 31, in svetujemo vsem, da se pri sestavi tega uverenja strogo ravnajo po navodilu, ker se sicer zavleče nakazilo povišice. Uverenje vpišite n. pr.: od 16/IX. — 30/XI, danje od 1/XII. in ne od 30/XI. itd., ker pride potem datum 30 XI. dvakrat v poštev in ovira naglo in točno izračunavanje službene dobe.

Splošne vesti.

VSEM OKRAJNIM UCITELJSKIM DRUŠTVOM!

Opozarjamo na predlog gospodarskega odseka na letošnji pokrajinski skupščini v Šoštanj in dotični sklep, ki se glasi:

»Vsa društva naj do novega leta sklepajo o sedečem predlogu Učiteljskega konvikta: Članstvo Učit. konvikta in Učit. doma je do izvedbe doma obvezno za vse v UJU pov. Ljubljana organizirano učiteljstvo. Letna članarina se določi na 100 Din, ki se plačujejo potom društvenih blagajn.«

Naša okrajna društva naj na prvem društvenem zborovanju v zmislu sklepa delegacije o tem razpravljajo in sporočijo svoj sklep poverjeništvu.

Nadalje sporočamo našim okrajnim društvom, da je UJU na podlagi odloka ministra financ br. 27625/25 oproščeno plačevanja takse in točke 1 taks. tarite in sicer za vse vloge in prošnje, ki jih predaga državnim oblastim. Naša društva opozarjamo, da navedeno številkó odloka izrecno na svojih vlogah državnim oblastim citirajo.

UJU poverj. Ljubljana.

—**Ogorčenje učiteljstva zaradi odstavitve obl. šol. nadz. Henrika Schella.** Učiteljsko društvo za konjiški okraj se s sklepom na zborovanju 19. 9. t. l. popolnoma priključuje izvajanjem Uč. Tov., št. 34 z dne 10. sept. 1925 v zadevi odstavitve obl. šol. nadzornika H. Schella. UJU — pov. Ljubljana pa poziva, da zastavi — tudi preko predsedstva UJU v Beogradu — na merodajnem mestu ves svoj vpliv, a) da se tov. H. Schellu da popolno zadoščanje na nezastuženo degradacijo in b) da se v bodoče onemogoči vsako slično vmešavanje političnih strank in drugih nepoklicnih faktorjev v naše principielne stanovsko-šolske zadeve.

—**Kako ubijajo veselje do dela učiteljstvu.** Iz pisma neumorne učiteljice, narodne delavke posnemamo: »Imela sem take lepe cilje za zadnje šolsko leto v mojem delovanju. Hotela sem učence pripraviti za lepo igro itd., pa sem vrgla vse v koš. Jemljejo nam naše najboljše šolske prijatelje in nas v dušo žaloste do skrajnosti...« Drugo pismo: »In potem pa to penzjoniranje učiteljev, ki so razmeroma še mladi, delavni in idealni! Ne vem, če se s tem postopanjem ne oškoduje šole bolj, kakor se ji koristi. Od kod naj dobijo nadomestek za te moči? V obče je mnenje, da naš najmlajši naraščaj ni tako idealen in vztrajen pri delu, kakor stare korenine...«

—**Glavni Prosvetni Svet.** Glavni prosvetni svet je te dni imel v prosvetnem ministrstvu svojo prvo letošnje sejo, na kateri je razpravljalo o novih učbenikih za vse srednje šole v celí državi. Nato je razpravljalo tudi o drugih vprašanjih, ki se sedaj proučujejo v prosvetnem ministrstvu.

—**Uredništvo Učiteljskega Tovarisa** je pripravljeno dati Narodno Prosveto onemu ljubljanskemu tovarišu ali tovarišici, ki bi za Učit. Tov. delal izčrpe v obliki kratkih notic o zanimivostih gibanja med srbskim in hrvatskim učiteljskim ter izčrpe iz sej izvršilnega odbora UJU po navodilih uredništva. Prijave je poslati na uredništvo.

—**Stare šolske klopi** za višje razrede, dobro ohranjene, proda po nizki ceni Upravni odbor meščanske šole v Ribnici.

Naprodaj so tudi šolske omare in table na stojalih. Krajni šol. sveti si lahko v tem slučaju poceni nabavijo potrebno šolsko opravo.

—**Usposobljenostni izpiti na osnovne šole** pred izpraševalno komisijo v Mariboru (na državnem moškem učiteljskišču) se prično dne 3. novembra t. l. zjutraj ob osmih. Pravilno opremljene prošnje za pripustitev k usposobljenostnemu izpitu naj se predložijo po šolskem vodstvu pravočasno sreskemu šolskemu nadzorniku, da bodo najkasneje do 25. oktobra v rokah izpraševalne komisije. Kdor bi ne bil pripuščten, se bo pravočasno obvestil. Posebna vabila k izpitu se ne bodo pošiljala. — Predsednik.

—**ZVONČKARJEM.** Prva številka Zvončka je natisnjena in jo bomo koncem tedna razposlali. Pričakujemo pa še nadaljnjih naročil, ker pogrešamo med naročniki še marsikoga, ki nam je lansko leto pridobil lepo število naročnikov. Ljubljansko učiteljstvo se doslej še sploh ni odzvalo našemu pozivu. Prosimo torej hitite zlasti sedaj prve dni oktobra. Pustili smo stavek stati, da lahko še ponatisnemo prvo številko.

—**BLAGAJNIKE UCITELJSKIH DRUŠTEV** prosimo, naj spomnijo članstvo zastankov na članarini. Na zborovanjih, ki se vrše te dni, imajo mnogo prilike za to. Pričakujemo pa tudi nakazil iz društvenih blagajn naši centrali. Čas je že, da se nas spomnite!

—**Odlikovanje zaslužnega tovariša.** Občinski odbor trga Sv. Jurja ob Juž. žel. je v zadnji seji soglasno izvolil našega odličnega tovariša in agilnega ter dolgoletnega predsednika Čejskega učiteljskega društva tov. Sivko za častnega občana zavoljo nešteti zaslug, ki si jih je pridobil kot šolnik in občan.

—**»Zvona« in »Planinskega Vestnika«** je še nekaj starih letnikov in posameznih številok naprodaj. Več pri upravi tega lista.

—**Slavnostni koncert pevskega društva »Ljubljanski Zvon«** povodom 20-letnice obstoja, 15-letnice odkar je društveni pevovodja Zorko Prelovec in 25-letnice umetniškega delovanja skladatelja Emila Adamiča se vrši v ponedeljek, dne 5. oktobra t. l. ob osmih zvečer v veliki dvorani hotela »Union«. Na vzporedno nove, še neizvajane skladbe za ženski, moški in mešani zbor skladatelj: Emila Adamiča, Stanka Premrla in Emila Komela. Vstopnice in besedila skladb so že naprodaj v Matični knjigarni na Kongresnem trgu, P. n. občinstvu svetujemo, da si jih preskrbi pravočasno!

—**Divjega petelina** je podaril »Tvornici učil in šolskih potrebščin v Ljubljani« v svrhu gačenja in uporabo za učilo g. Ivan Krapš, vojaški upok. v Ljubljani. Hvala!

—**Domoznanstvo** za osnovne šole, sestavil Josip Brinar. Cena vez. izvodu 20 Din.

Brinarjevo »Domoznanstvo« prinaša vso tisto domoznansko snov, ki jo predpisuje novi »nastavni plan« za 4. razred osnovnih šol (glej prilogo k »Osnovni Nastavi« br. 1.).

Prvi del knjige obravnava Slove-nijo in nato vso našo kraljevino po zokroženih kulturno-zemljepisnih slikah. Drugi del »Domoznanstva« pa podaje v 44 vzorno sestavljenih slikah vse važne dogodke iz zgodovine troimenega našega naroda. V zgodovinskih slikah je posebno naglašena etična stran ter izzvenjavajo zgodovinski orisi v akorde domoljublja, bratske sloge in sličnih vzorov.

»Domoznanstvo« se odlikuje po jedrnatem slogu in preglednosti ter kaže v vsem, da je praktično delo izkušenega šolnika.

V istem založništvu (Goričar & Leskošek v Celju) je dobili učno knjigo »J. Brinar, Slovenska vadnica« za višje razrede osnovnih šol in za meščanske šole. Vaje iz slovnice, pravopisa in spisja. Cena vez. izvodu 24 Din.

Brinarjeva »Slovenska vadnica« ni morebiti suhoparen slovniki učbenik, marveč je bogata zakladnica narodnih pregovorov, skrbno izbranih pesniških citatov in odlomkov iz naših pisateljev-klassikov. Iz mnogobrojnih zgledov in vaj se slovniki nauki tako izlahka izvajajo, kakor se izluščijo kleno zrnje iz dozorelega klasja.

Obe knjigi »Domoznanstvo« in »Slovensko vadnico«, je šolska oblast uradno odobrila, a praktična uporaba v šoli bo dala knjigama najboljšo priporočilo.